

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:

Jean Sasson

PRINCESS SULTANA: MORE TEARS TO CRY

Copyright © 2014 Sasson Corporation

Published by arrangement with Sasson Corporation, c/o Graal Ltd.,
ul. Pruszkowska 29/252, 02-119 Warszawa, Poland

Translation Copyright © 2015 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01504-1

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Princeza Sultana

NEISPLAKANE SUZE

DŽIN SASON

MOJ ŽIVOT U JEDNOM OD NAJBOGATIJIH I
NAJKONZERVATIVNIJIH KRALJEVSTAVA NA SVETU

Prevela Svetlana Babović

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2015.

*Ova knjiga posvećena je Amal, malenoj devojčici koja je
iskusila samo strah i užas u rukama svog okrutnog oca Saudijca,
koji je do smrti silovao svoju petogodišnju kćerkicu. Što je
još šokantnije, Amalin otac izdavao se za svešteno lice.*

Bože, ne daj da ijedna mala devojčica doživi tako jezivu smrt.

Sve što je ovde napisano, istina je. Neke od ovih priča su srećne, a neke tužne – ali sve su istinite.

Imena su izmenjena kako bi se zaštitila privatnost svih ljudi o kojima sam pisala u ovoj knjizi, da ih ne bi povredili članovi njihovih porodica ili oni koje će možda uvrediti što njihove istinite priče postaju poznate javnosti.

Uvodna reč princeze Sultane al-Saud

Ja sam princeza koja nikada ne može postati kraljica. Razlog za to je taj što su u mojoj zemlji samo muškarci i vetar potpuno slobodni. Kako sada stvari stoje, nikada nijedna žena neće dosegnuti taj najviši rang u našoj saudijskoj monarhiji.

Prošlo je više od dvadeset godina otkad sam prvi put otkrila mračne tajne moje zemlje u knjizi *Princeza Sultana: Istinita priča o životu pod velom u Saudijskoj Arabiji*. Sada sam se vratila da vam ispričam još mnogo toga. One koji su već čitali o mom životu, ova knjiga dovešće u sadašnjost. A vas koji niste čitali prve tri knjige iz ovog serijala, molim da mi dopustite da vas upoznam sa mojom pričom, kao i da sa vama podelim informacije o sudbini žena rođenih u Saudijskoj Arabiji.

Ispričaću vam kako izgleda život većine žena u 2014. godini po gregorijanskom kalendaru i 1435. po islamskom.

Muškarcima je dozvoljeno da imaju četiri žene i neograničen broj konkubina. Moja majka prva je od očevih žena, ali rodila je samo jednog jedinog sina, što je glavno merilo poštovanja i statusa žene u mojoj zemlji. Moj otac ubrzo se oženio drugim ženama, što je neprestano izjedalo dušu moje majke.

Najmlađa sam od jedanaestoro dece koje je rodila – jednog sina i deset kćerki. Iako sam kraljevska princeza i stalno mi govore da sam privilegovano dete, to zapravo nije bila moja stvarnost. Čim sam stasala da u potpunosti sagledam naše živote, shvatila sam da je moj status zapravo prilično nisko. Živela sam u luksuznoj palati, okružena lepotom

i bogatstvom. Ipak, te kraljevske varke nisu mnogo značile jer sam bila dete koje ne želi ništa više osim ljubavi oba roditelja. Iako me moja draga majka obožavala svim srcem, moj otac nije nimalo cenio žene – pogotovo ne žensko dete, tvrdoglavo i smelo, kakva sam bila od trenutka kada sam rečima mogla da izrazim misli. Međutim, znala sam da je moj otac i te kako sposoban da voli, jer je nesebično davao ljubav kada je u pitanju bio moj brat Ali. Ipak, uprkos tome što sam svim silama želela da zadobijem očevu ljubav, nikada nisam ostvarila svoj cilj.

Iako je u naše četiri palate bilo mnogo slugu koje su ispunjavale svaku njegovu želju, Ali nikada nije bio zadovoljan. Zahtevao je da svi koji žive u palati budu podređeni njemu, uključujući i njegovu majku i sestre. Ali ja se nikada nisam ponašala onako kako je moj brat zahtevao. Bila sam najmlađa od sestara i sitna za svoj uzrast. Dok sam bila beba, mojih devet sestara i majka silno su me mazile i pazile, i ponašale se prema meni kao prema kakvoj lutkici u pufnastim haljinicama – što znači da nije samo Ali bio razmaženo dete u našoj kući. Budući da sam se osećala ravnopravnom sa bratom, sa uživanjem sam ga svakodnevno mučila svojom veselom neposlušnošću.

Ipak, došao je dan kada sam prvi put shvatila da me izvan našeg porodičnog kruga žena ne smatraju malim blagom, kao što sam verovala. Još je u meni živo sećanje koje mi slama mi srce i danas, mnogo godina kasnije. Sećanje na dan kada sam prvi put shvatila da me otac ne voli kao što voli svog sina. Tog tužnog dana stavili su mi do znanja da će moj brat vladati nada mnom, barem dok ne porastem dovoljno da ga nadmudrim.

Do incidenta je došlo samo zato što sam odbila da dam Aliju svoju jabuku. Umesto da se povinujem njegovoj želji, brže-bolje sam pojela jabuku, zbog čega je moj brat poludeo od besa. U trenutku kada je uspeo da progovori, Ali je pozvao Omara, našeg vozača Egipćanina, koji je odgovarao samo našem ocu. Iznenada su me Omarove ogromne šake podigle u vazduh i odvele me da se suočim sa namrgođenim ocem, koji me streljao pogledom punim ogorčenja. Ja, najobičnija žena, usudila sam se da se ne povinujem želji svoga brata, muškog deteta rođenog da vlada. Debelo ću platiti toga dana samo za to što sam pojela ni manje ni više nego svoju jabuku. Nakon što me je ošamario, otac je objasnio Omaru da je Ali moj gospodar: njemu će dati sve moje igračke; imaće moć da odredi šta smem a šta ne smem da uradim, uključujući i to kada mogu da jedem u toku dana. Kako je samo Ali samozadovoljno blenuo

u mene! Mučio me nedeljama nakon toga, sve dok se nije zainteresovao za nešto drugo.

Od tada pa nadalje, Ali i ja postali smo iskonski neprijatelji. Iako me pobedio kada sam bila sasvim mala, kako sam odrastala, shvatila sam da Ali nije pametan kao njegova sestrice, i bilo ga je lako obmanuti. Ubrzo sam mentalno prevazišla brata, i to se nikada nije promenilo – čak i danas, često ne mogu da se oduprem nagonu da ga nasankam u nekim trivijalnostima, blesavim sitnicama zbog kojih se oseća užasno neprijatno, jer uopšte nema smisla za humor. On je sada muškarac podjednako arogantan i tašt kao što je to bio kao dete.

Najtužniji trenutak u mom životu došao je kada mi je majka preminula, previše mlada, i ostavila svoje najmlađe dete slomljeno tugom i bez majke. Moje starije sestre preuzele su brigu o meni. Sve redom obećale su majci na samrti da će paziti na njenu malu Sultanu. Majka se plašila za moju bezbednost u budućnosti, rekla je, jer Saudijska Arabija nije bila zemlja koja blagonaklono reaguje na prkosne žene.

S razlogom je bila zabrinuta. Sve je bilo neverovatno teško za žene u to vreme. Iako je groznica naftnog bogatstva donela modernizaciju našem pustinjskom kraljevstvu, mi smo i dalje živeli u srednjem veku kada je u pitanju bila sloboda žena. Postojala su brojna društvena i zakonska ograničenja za žene. Mnogo žena i dalje je živelo u purdama, što je značilo da su izolovane u sopstvenim domovima. Sve žene imale su muškog čuvara, čoveka u porodici čija je dužnost bila da vodi računa o ponašanju u bilo kojoj situaciji svakodnevnog života te žene. Malo žena pohađalo je škole, a one koje i jesu, poticale su isključivo iz bogatih porodica i njihovo obrazovanje bilo je ograničeno na određeni broj predmeta. Sve devojke dobile bi veo u pubertetu. Mnoge sasvim mlade devojke udavale su se u pubertetu ili vrlo brzo nakon toga. Te devojčice udavale bi se za koga god bi njihove porodice odredile za udaju. Mnoge od njih udale bi se za braću od ujaka ili tetke, ili za druge veoma bliske rođake, što je bila kulturna tradicija koja je stvorila mnogo genetskih zdravstvenih problema deci rođenoj u takvim zajednicama. Ženama nije bilo dozvoljeno da voze. Devojkama porodice nisu dozvoljavale da rade nakon završene škole, i pored toga što je bilo odgovarajućih poslova. Iskreno, žene su držali podalje od svega onoga što je činilo normalan život. Muškarci su vladali strahom, ali su se istovremeno upravo

oni plašili šta bi moglo da se dogodi na prvi nagoveštaj individualnosti koju bi žene pokazale. Stroga kažnjavanja predstavljala su rutinu i za najnevinije oblike ponašanja. Kada bi devojka razgovarala sa momkom koji nije iz njene porodice, kazna bi mogla da joj ugrozi život. Lično sam iskusila sav užas ovakve kazne kada je mojoj dobroj prijateljici, toliko smeloy da se upoznala sa strancima, oduzet život po naređenju njenog oca. Udaljena je u porodičnom bazenu, što je bila omiljena metoda u to vreme, kada su očevi mogli da ubijaju svoje glave kćeri. Štaviše, svi su mu čestitali na tom jezivom činu. Drugu devojku udali su za jednog starca u nekom seocetu zbog tog istog dela karakterističnog za mladalački bunt.

Međutim, kako sam sazrela iz deteta u tinejdžerku, pojavili su se nagoveštaji promena koje će uslediti. Bila sam prva u porodici kojoj je dozvoljeno da upozna muža pre braka. I pored toga što su nas pažljivo nadzirale žene iz obe porodice, sam taj naš sastanak upoznavanja predstavljao je neverovatnan trijumf. Verovatno je to bio nagoveštaj pozitivnih promena, jer je tokom tog istog perioda više devojčica počelo da pohađa nastavu u školi, što je bila mudra odluka, koju su sproveli upravo muški članovi moje kraljevske porodice. Naravno, uopšte nije bilo iznenađenje što su se mnogi muškarci u kraljevstvu žestoko protivili daljem obrazovanju žena, a kampanju su predvodili sveštenici i verski radikali. Ti muškarci zahtevali su da uloga žene ostane kao u srednjem veku. Iznenada, vrelna saudijske pustinje nije više dolazila od sunca, već od žestokog sudara ideja i različitih viđenja života žena.

Drago mi je što sam bila iskra u tom plamenu.

Obrazovanje je postalo podsticaj za ambicije žena. Sa obrazovanjem, nove ideje podsticale su ženski um.

Primetila sam da, što su Saudijke postajale obrazovanije, tako su i Saudijci sve više spoznavali značaj doprinosa koji obrazovane žene mogu dati životu u Saudijskoj Arabiji, kako u privatnom, tako i u javnom. Obrazovanje nam je svima donelo boljitak, zbog toga što su se žene, kada su njihovi muškarci najzad počeli da slušaju šta imaju da kažu, hrabro borile za svoje kćerke. Iako je promena bila bolno postepena, jednom kada je započela, neprestano se kretala u pozitivnom smeru.

Tokom tih dugih godina borbe, postala sam majka troje dece – sina i dve kćerke. Kada sam rodila kćerke, još žešće sam se borila za humanitarne probleme dece svih stanovnika Saudijske Arabije. Verujem da,

ako naše kćeri nisu srećne, i naši sinovi će osetiti odjek te nesreće u svojim životima. Nova socijalna i kulturna dostignuća žena podjednako su blagotvorna i za muškarce Saudijske Arabije.

Pre dvadeset dve godine, preduzela sam opasan korak i započela saradnju sa mojom prijateljicom iz Amerike, spisateljicom Džin Sason, i to zbog toga da bi moja priča, i priča žena iz moje zemlje, mogla da bude otkrivena svetu. Usledile su još dve knjige. Bio je to prvi put da se žena iz kraljevske porodice usudila da progovori, da upozori svet na činjenicu da se jednoj princezi uskraćuje lična sloboda. Objavljivanje tih knjiga predstavljalo je smeo potez, koji će promeniti moj život i živote mnogih drugih žena. Moja priča postala je bestseller u mnogim zemljama, i rekli su mi da je moja odlučna borba protiv diskriminacije mnogo značila ženama skoro svih nacionalnosti i veroispovesti. Saznala sam da su hiljade mladih žena ustale i počele da se bore, inspirisane mojom životnom pričom. Zbog toga sam veoma srećna, iako sam mnogo propatila zbog svoje hrabrosti: zburnila sam sestre, isprovocirala muža i razbesnela oca i brata. Ali nimalo ne žalim zbog toga, jer ja nisam žena koju mogu zastrašiti da ćuti. Ponosna sam zato što tri knjige o mom životu otkrivaju pozitivne i negativne strane mog naroda i moje zemlje, koje oboje neizmerno volim.

Verujem u otvoren dijalog i znam da bez obrazovanja, svesti i prava svakog građanina da živi dostojanstveno, nijedna zemlja ne može da napreduje. Ipak, i dok izgovaram ove reči, moram da priznam bolnu istinu: iako su moj narod i moja zemlja dočekali neke promene, pred njima stoje još mnogi izazovi.

Dakle, koje su se to reforme u vezi sa polnim jednakostima dogodile u Saudijskoj Arabiji od vremena kada sam bila tek devojčica jake volje, koja se smelo bori protiv slepog favorizovanja muškaraca i protiv nepravde koju trpe žene? Odgovor na to je komplikovan.

Došlo je do stvarnog pomaka kada su u pitanju Saudijke, prvenstveno u obrazovanju. Kraljevska ambasada moje porodice u Vašingtonu objavila je da je obrazovni sistem u Saudijskoj Arabiji doživeo neverovatnu transformaciju, tako što je obrazovanje postalo dostupno svim Saudijcima koji odluče da pohađaju školu.

Muškarci iz moje porodice time su jasno stavili do znanja da im je prvenstveni cilj obrazovanje za svakog građanina Saudijske Arabije. Ništa nije promenilo lice moje zemlje i muškaraca i žena koji danas tamo žive,

osim dostupnosti obrazovanja. Kao i drugi članovi kraljevske porodice, i ja sam postavila obrazovanje za najvažniji segment mog dobrotvornog rada i potrošila velike svote novca da pomognem obrazovanju naših mladih, kao i mladih devojaka u drugim muslimanskim zemljama. Jedini Saudijski koji ne dobijaju obrazovanje jesu ženska deca u zaostalim sredinama. Moja vlada ne meša se ukoliko otac odbije obrazovanje za svoje kćerke. Nadam se da će se to promeniti u godinama koje su pred nama.

Zbog drugih faktora, kao što su putovanja i internet (zajedno sa obrazovanjem), Saudijska Arabija je sada veoma drugačije mesto u odnosu na pustinsko kraljevstvo iz moje mladosti. Mnogi Saudijski finansijski su nezavisni. Sa dostupnošću novca, veliki broj Saudijskijaca putuje širom sveta. Putovanja su otvorila njihov um za druge svetove, u kojima žene imaju pravo da žive u slobodi. Pristup internetu ubrzao je tempo promena. Najveći broj mladih Saudijskijaca opremljen je kompjuterima i ajpedima i drugom elektronskom opremom koja podstiče svest putem pristupa vestima iz mnogih drugih zemalja. Pomoću putovanja, obrazovanja i interneta, mladi ljudi iz Saudijske Arabije shvataju da muškarci koji žele da žene ostanu robovi predstavljaju pretnju njihovoj zemlji i ličnoj slobodi.

Uprkos tim svetlim tačkama, nažalost, moram da priznam da i nakon mnogo godina mukotrpnog rada i borbe za promene života žena u Saudijskoj Arabiji, rezultati su nestalni i nepredvidivi. Nema jasno utvrđenih pravila kada je reč o ženama. Sve odluke koje se tiču ponašanja žena i dalje su u rukama muškaraca, glava porodice. Ukoliko su muškarci u ženinoj porodici obrazovani i nepristrasni, onda žene imaju priliku da budu srećne. Ukoliko su muškarci u porodici neprosvećeni i okrutni, tada žene pate zbog njihovog neznanja.

Kada sam bila dete, okrutnost je predstavljala rutinu u životu većine žena u Saudijskoj Arabiji. Sada kad sam odrasla, *neke* žene osećaju blagodeti promena – ali kvalitet života žene u Saudijskoj Arabiji i dalje zavisi od muškaraca, koji imaju moć da im oduzmu slobodu.

Prijatelji moji, evo kako izgleda život Saudijski u XXI veku:

- Živim u zemlji u kojoj znam za ženu koja je diplomirala među najboljima u svojoj generaciji i ugledan je lekar.
- Živim u zemlji u kojoj poznajem detence čijoj majci nije dato zakonsko starateljstvo nakon razvoda, iako je dete tada bilo još beba.

Princeza Sultana: Neisplakane suze

Tu devojčicu svirepo je do smrti silovao rođeni otac, saudijski muslimanski sveštenik.

- Živim u zemlji u kojoj poznajem ženu koja uspešno vodi sopstveni biznis i „razbija“ svoje muške konkurente na sličnom poslovnom polju.
- Živim u zemlji u kojoj je sveštenik doneo odluku da desetogodišnjakinja koju njen muž tridesetpetogodišnjak svakodnevno seksualno zlostavlja mora da ostane u takvom braku. Sveštenici su odlučili da ne bi bilo u redu bilo kojoj devojčici oduzeti priliku za brak.
- Živim u zemlji u kojoj se većina devojčica obrazuje i veoma ozbiljno shvata svoje obrazovanje.
- Živi u zemlji u kojoj samo 15 procenata radne snage čine žene, zbog toga što najveći broj očeva i muževa i dalje insistira na tome da je ženama mesto jedino u kući, i pored toga što je žena stekla visoko obrazovanje i želi da radi.
- Živim u zemlji u kojoj ženama i dalje nije dopušteno da voze automobile.
- Živim u zemlji u kojoj su sveštenici doneli odluku da žena bude izbičevana jer se usudila da odveze svog sinčića u školu.
- Živim u zemlji u kojoj žene i dalje moraju da traže dopuštenje od muških staratelja da rade i da putuju, i u kojoj prkošenje pravilima ženu i dalje može koštati glave.
- Živim u zemlji u kojoj se određeni broj žena suprotstavlja muškarcima koji vladaju njihovim životima, pa ipak muškarci iz njihove porodice *nisu* tražili smrtnu kaznu za njih.
- Živim u zemlji u kojoj većina žena sluša majku i oca kada je u pitanju izbor muškarca za kojeg će se udati. Iako navodno žene imaju pravo da odbiju, malo njih će to učiniti, jer osećaju da će takva neposlušnost osramotiti njihove roditelje.
- Živim u zemlji u kojoj žene mogu daleko da doguraju u karijeri i u kojoj mnoge žene žive u srećnom braku.
- Živim u zemlji u kojoj mnogo žena živi bednim životom, osuđene na svoje domove, gde ne mogu da donesu ni najprostije lične odluke, kao što je pravo da uzmu svoju malu decu i napuste muževe, bilo da je razlog to što nisu srećne, ili što ih surovo zlostavljaju.

- Živim u zemlji u kojoj bilo koji muškarac može slobodno emocionalno da zlostavlja, bije, pa čak i ubije žene u svojoj porodici, a da se ne suoči sa društvenom osudom ili zakonskom kaznom.
- Živim u zemlji u kojoj većina muškaraca i žena ne odobrava ovakvo ponašanje.
- Živim u zemlji kojom je do skoro vladao kralj koji je odrastao u vreme kada se ženska osećanja i slobode nimalo nisu uvažavali, ali ovaj kralj, kralj Abdulah, učinio je žensko pitanje prioritetom.

Hitno je potrebna snažnija reforma, jer ništa nije predvidivo kada je reč o životima žena u Saudijskoj Arabiji. I zbog toga se mi sad borimo za promene koje će doneti garancije: moramo se izboriti da zlostavljanje žena ne bude više legalno. Moramo se izboriti za promene koje će odrasloj ženi dati pravo ličnog izbora.

Na sreću, nisam više sama u borbi za promene u mojoj zemlji. Im mnogo Saudijski koje se zalažu za pozitivne transformacije, a članovi moje porodice poznaju neke od tih žena. Verujem da bi svet želeo da čuje njihove neverovatne priče. Upravo iz tog razloga sam se još jednom otisnula izvan moje sigurne zone, kako bih svetu ispričala istinu o Saudijskoj Arabiji. Želim da vam ispričam o svemu što se dešava u mojoj zemlji.

U ovoj ću knjizi otkriti promene u mom privatnom životu. Imam toliko toga da ispričam o članovima moje porodice, o životima moje dece i unuka, mojih sestara i sestrića i sestričina. Zahvaljujući njegovoj odurnoj ličnosti, imam da podelim sa vama još iznenađujućih priča o mom bratu Aliju. Moj otac je i dalje među živima, ali ostario je i lošeg je zdravlja. Nažalost, i dalje je muškarac koji veruje da muškarci treba da vladaju ženama, koje treba da im se poslušno povinuju.

Ipak, ništa nije važnije od saznanja o životima hrabrih žena. Verujem da čitaoci žele da znaju šta se dešava u životima običnih Saudijski, onih lišenih mogućnosti koje donosi bogatstvo. Te žene suočavaju se sa mnogim izazovima za koje ne znaju žene iz kraljevske porodice, i zbog toga ih izuzetno poštujem.

Izabrala sam deset žena, od mnogih čija priča treba da bude ispričana. Saudijske koje ćete upoznati na stranicama koje slede stvarne su žene – hrabre žene koje utiru put koji će se otvoriti ka novom svetu za sve u Saudijskoj Arabiji.

Princeza Sultana: Neisplakane suze

Iako su godine mog života prebrzo prošle, pozitivne promene u životima žena iz moje zemlje pomerale su se izuzetno sporo. Ali zahvaljujem Bogu što sam doživela da dočekam dan kada veliki broj Saudijski ima priliku da ostvari svoje snove. Takođe zahvaljujem Bogu što imam jedinstvenu priliku da vam pričam o ovim izuzetnim ženama.

U međuvremenu, žene Saudijske Arabije, bile kraljevskog porekla ili ne, bore se protiv istorije duge dve hiljade godina. Naša jedina nada jeste da se zajedno borimo. Potrebna nam je vaša pomoć. Neka Gospod privuče vaše ruke našim. Kada bi se sve žene spojile uz blagoslov Boga, možda bi jednog dana Saudijskom Arabijom vladala kraljica.

Sa iskrenim najlepšim željama svima koji tako ljubazno brinu o meni, i drugim ženama u Saudijskoj Arabiji,

princeza Sultana al-Saud

1.

Za kćerkinu ljubav

„Neko će stradati!“, povikala je bez daha jedna od naših sluškinja Indonežanki iz kuhinje za posluhu.

Sledila sam se u mestu kada sam čula buku visokih ženskih glasova, kako odzvanja iz naše glavne porodične dnevne sobe. Zadrhtala sam od nelagode kada sam prepoznala da ti uzbuđeni glasovi pripadaju mojim dvema kćerkama, Mahi i Amani. Moja lagana šetnja pretvorila se u brzi hod kada sam pohitala da ih pronađem.

Oko čega se to moje devojčice sada svađaju?

Moja starija kćerka Maha smatrala je Evropu svojim domom proteklih sedam godina, kada se u Saudijsku Arabiju vraćala samo jednom godišnje u posetu. Iako smo Karim i ja često posećivali Mahu, Amani nije videla sestru više od godine. Iako su dugo bile razdvojene, moje devojke su istog trenutka, od kada se Maha vratila, revnosno nastavile sa svojim verbalnim sporingovanjem, još jednom se vrativši neprestanim svađama, sporeći se oko skoro svakog aspekta svakodnevnog života žena u Saudijskoj Arabiji, kao što su to činile još od tinejdžerskih dana.

Bio mi je potreban samo trenutak da shvatim da se njihova trenutna borba vodio oko toga što Saudijke nemaju pravo da voze automobile, što je bila tema koja je podgrevala mnoge uzavrele razgovore u mojoj zemlji i inostranstvu.

Mahin glas bio je pun prezira dok je govorila sestri: „Amani, trebalo bi da se pridružiš protestu i voziš! U suprotnom, sestrice moja mala, možeš da ideš samo toliko koliko te noge nose, i ni koraka dalje!“

Amani nije uzvratila ni reč, samo je mrko pogledala.

Žudeći za odgovorom, Maha je podsetila Amani da nisu sve Saudijske bogate. „Sebična si, sejo. Znaš da retko koja Saudijka ima vozače sa punim radnim vremenom. Šta rade te žene kada im je potreban prevoz do univerziteta ili kada idu u kupovinu? Kako da stignu tamo kuda su se zaputile? Ako im nije dostupan najmljani vozač, ili ako nisu dovoljno hrabre da se voze autobusom ili taksijem, moraće da upotrebe svoje dve noge da ih odnesu tamo gde treba da idu!“

Budući da sam dobro poznavala svoje kćerke, znala sam da će se ta ljuta spirala međusobnih optužbi proširiti, i bila sam u pravu.

Imala sam malo vremena da razmislim pre nego što se Amani dala u akciju, lica tamnocrvenog od besa, dok je poput pustinjske gazele poskakivala prema svojoj starijoj sestri. Da nisam bila prisutna, sasvim je izvesno da bi moje dve odrasle kćerke razmenile udarce, verovatno u nekom rvačkom zahvatu pale na pod i fizički se razračunale, kao što su to uradile jednom dok su još bile deca.

Dohvatila sam Mahu za nadlakticu i svom snagom je povukla. Zbog toga je pala na mene, dok se Amani spotakla i sudarila sa Karimom, mojim mužem, koji je ušao u dnevnu sobu privučen eksplozijom ženske vriske.

Moj dragi muž veoma je strpljiv otac, ali te neprestane svađe naših kćerki prilično ga iscrpljuju. Pre ove poslednje posete, Karim je objavio da više neće tolerisati to Mahino i Amanino detinjasto ponašanje. Naposletku, obe su već odrasle žene. Amani je sada udata žena i majka, dok Maha živi kao *singl* devojka u jednom od najvećih evropskih gradova. Maha radi kao direktor u jednoj od Karimovih firmi, uživajući u normalnom društvenom životu sa svojim prijateljima. Ipak, iako je pokazala da je sposobna da se sa lakoćom snalazi u najvećem broju ozbiljnih situacija, njena zrelost poklekla bi kada bi se našla oči u oči sa svojom mlađom sestrom.

Karim je me nakratko pogledao s nevericom, pre nego što je podigao glas i povikao, i to tako glasno da je nadjačao Amanino piskutavo protestovanje i srdito Mahino kreštanje. „Prestanite! Smesta!“ naredio je.

Iako moje kćerke često ignorišu zahteve svoje majke, retko kada ne odgovore kako treba na naređenja svog oca. Kao da sam posmatrala neko čudo kada su njihovi povici i uvrede momentalno utihnuli.

U tom trenutku je u sobu bešumno ušetala moja sestra Sara. Stigla je ranije na planiranu porodičnu zabavu povodom proslave Mahine posete.